

NEMZETGAZDASÁGI
MINISZTERIUM

Nemzeti Adó-
és Vámhivatal

TÁJÉKOZTATÓ ANYAG

A ViDA implementációja Magyarországon

ÖSSZEFOGLALÓ

A ViDA-csomag (VAT in the Digital Age) átültetése mind szabályozási mind gyakorlati oldalról teljesen új alapokra helyezi a számlázást és az adatszolgáltatást Magyarországon. A változás várhatóan az egyik legjelentősebb változás lesz az áfa területén, és minden adóalanyt érinteni fog. A változás nemcsak technikai átállást jelent, hanem szemléletváltást is: a számlák nem csupán bizonylatok lesznek, hanem az adóhatóság és a vállalkozások közötti valós idejű adatkapcsolat eszközei. Ez hosszú távon csökkentheti az adminisztrációs terheket, elősegítheti a jogkövetést, és egy modernebb, adatvezérelt adóztatási környezetet teremthet.

A jelen dokumentumban bemutatott koncepciót a NAV és az NGM szakértői készítették azzal a céllal, hogy szakmai párbeszéd induljon el a magyarországi implementációval összefüggésben. Az anyag kijelöli a fő irányvonalakat, de nem mutatja be a részletes megvalósítási tervet, és nem tekinthető végleges álláspontnak. A társadalmi egyeztetések eredményei alapján a koncepció tartalma még módosulhat, egyes elemei pedig pontosításra kerülhetnek.

Az egyik legfontosabb változás, hogy a belföldi vállalkozások egymás közötti, valamint a belföldi és európai uniós vállalkozások közötti ügyletekben (határon átnyúló ügyletek) kötelezővé válik az elektronikus számlázás. Papíralapú számlát a jövőben csak magánszemélyeknek vagy európai unió kívüli (harmadik országbeli) vevőknek lehet kibocsátani, és ott is kizárólag a felek közös megállapodása alapján. Ez minden vállalkozástól megköveteli, hogy képes legyen elektronikus számlák befogadására is.

A ViDA bevezetésével változik az is, hogy mi minősül elektronikus számlának. Az új rendszer alap-

ját az **adatalapú számla** jelenti, amely az EN 16931 európai szabványra (EU szabvány) épül (strukturált adattartalmú számla). Ez biztosítja, hogy a számlák egységes, géppel feldolgozható XML-formátumban készüljenek, és lehetővé teszi az adminisztratív folyamatok – különösen a könyvelés, vevői adatszolgáltatás – automatizálását. A számla jogilag hiteles tartalma mindig az XML lesz, amelyet az értékesítőnek és az adóalany vevőnek szükséges megőriznie, de a NAV rendszerének archiválási/megőrzési szolgáltatását is használhatja.

Az **alapvető követelmények** között szerepel, hogy a **számlák** kizárólag biztonságos, hitelesített és titkosított csatornán **továbbíthatók**, e-mailben nem küldhetők. A vevő előzetes azonosítása elengedhetetlen, a számlák befogadása pedig egyetlen felületen történik majd. Mindez hozzájárul az egységesítéshez, az automatizációhoz és az áfaellenőrzések hatékonyságához. A **számlázóprogramoknak** kötelezően tartalmazniuk kell **előzetes ellenőrzési folyamatokat**: az előírt adatstruktúrának nem megfelelő adattartalommal nem bocsátható ki számla,

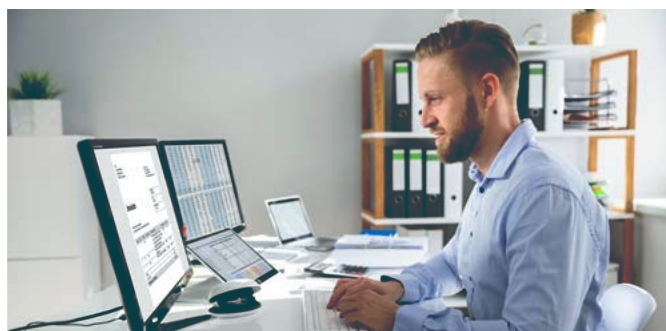
és a 2007. évi CXXVII. törvény (Áfa tv.) szerinti kötelező adattartalomnak is biztosítottak kell lennie. További elvárás, hogy az adatszolgáltatásnak teljes mértékben egyeznie kell a számla tartalmával.

A ViDA nemcsak a szabályozásokban hoz változást, hanem lehetőséget teremt új szolgáltatások kínálatára. Az adóhivatal ennek megfelelően archiválási lehetőséget nyújt az eladó és a vevő számára: az adatszolgáltatással együtt tárolja a számlákat. Mellékletek is feltölthetők lesznek, melyeket azonban csak korlátozott ideig őriz meg az adóhivatal. Az ingyenes adóhivatali számlázóprogram továbbra is elérhető lesz. Függetlenül működik majd a számlatovábbítást elősegítő PEPPOL-hálózattól, ugyanakkor teljesen megfelel majd a ViDA előírásainak. Szintén adóhivatali szolgáltatásként jelenik meg a számlatovábbítás, amely önállóan is igénybe vehető, de számlázóprogramba is beépíthető. További kényelmi szolgáltatás, hogy az adóhivatal megismerhetővé teszi a beküldött adatokat mind az eladónak, mind a vevőnek. Ez átláthatóbbá teszi a folyamatot, és megkönnyíti a vállalkozások számára az adatok ellenőrzését és egyeztetését. Végül kiemelt szerepe lesz a ViDA–OSA fájlátalakítási eszköznek, amely az átmeneti időszakban segíti a régi és az új adatszerkezet összehangolását.

Magyarországon a jövőben minden számlázóprogramnak hivatalos engedélyt (akkreditációt) kell megszereznie, ami egy egyszerűsített, önkiszolgáló folyamat lesz.

- A számlázóprogram-szolgáltatóknak előre kell megszerezniük ezt az engedélyt.
- A saját számlázórendszert használó cégeknek maguknak kell elvégezniük a folyamatot.
- Ha egy program mégsem felel meg a szabályoknak, 30 nap áll rendelkezésre a javításra. Ezután már bírságot is kiszabhat az adóhatóság, súlyos hibáknál pedig visszavonhatja az engedélyt.

A változtatások célja egységes, átlátható és teljesen digitális számlázási rendszer létrehozása. Ez egyszerre segíti a csalások visszaszorítását, az átláthatóbbá tételt és az adminisztráció egyszerűsítését. Ugyanakkor a cégeknek és a szoftverfejlesztőknek jelentős technikai fejlesztésekre és folyamatátalakításokra kell felkészülniük.

A dokumentumban bemutatott koncepció a **társadalmi konzultáció során elhangzottak tapasztalait is tartalmazza**. A társadalmi konzultáció során az alapvető koncepcióval kapcsolatban jelentős ellenérv nem merült fel. Szinte teljes körű konszenzus alakult ki abban, hogy a ViDA számlázás jelentős hozzáadott értéket tud adni a jelenlegi számlázási folyamatok tekintetében, az egységes adatstruktúrára a számlafeldolgozási folyamatokat határozottan támogatja, és a belföldi API végpontra való kizárólagos számlázás is jelentős értéket jelent a társaságok, könyvelők számára. Ugyanakkor számos ponton merült fel kiegészítési, pontosítási javaslat, amely a jövőbeli rendszer gyakorlati használhatóságát tudja javítani, valamint a belföldi vevői adatszolgáltatási kötelezettség kialakítása igényel még további megfontolást. A felmerült javaslatokat a koncepció ezen frissített formája már tartalmazza.

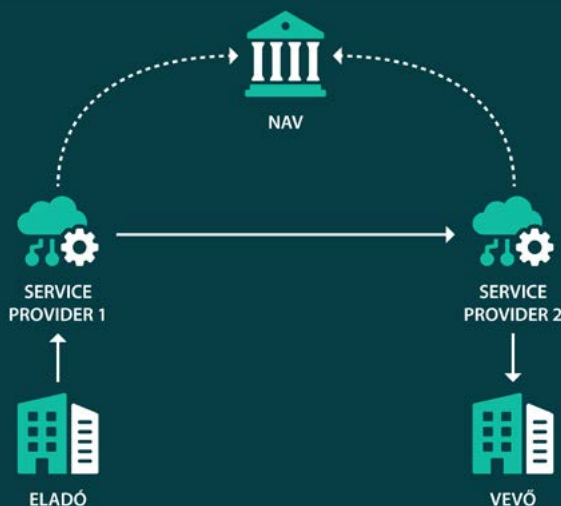
SZÁMLÁZÁSI MODELL

Magyarország továbbra is fenntartja azt az elvet, hogy a számlázást és az adatszolgáltatást szétválasztja, tehát nem feltétele a számlakibocsátásnak az adatszolgáltatás teljesítése. Ugyanakkor az adatszolgáltatásnak a számlán szükséges alapulnia. Tekintve, hogy belföldi B2B ügyletek esetén az adatszolgáltatási kötelezettség a számla teljes adattartalmára kiterjed, ezen ügyletekről kibocsátott számlák esetén adatszolgáltatásként az elektronikus számlát szükséges az adóhivatalnak továbbítani.

A számlakibocsátás egyaránt teljesíthető saját számlázó program alkalmazásával vagy számlázási szolgáltató igénybevételével. Az adóalanyok számára a számlakibocsátással kapcsolatos változások alapvetően a szoftverük vagy szolgáltatójuk belső működésének a változásával jár együtt, nincs közvetlen kihatása a belső folyamatukra.

Az új számlázási rendszer alapja az úgynevezett „öt-pilléres” (five-corner) modell. Az öt pillér a következőkből áll:

- Eladó adóalany
- Eladó adóalany számlázó programja vagy számlázási szolgáltatója
- Vevő adóalany
- Vevő adóalany könyvelő rendszere vagy számlázási szolgáltatója
- Adóhivatal

Ebben a modellben megjelennek számlázási szolgáltatók, akik segíthetnek a folyamatban. Fontos azonban, hogy az eladó és a vevő továbbra is tud közvetlenül, saját számlázóprogrammal számlát kiállítani és fogadni – nem kötelező szolgáltatót igénybe venni.

Létezik egy kiterjesztett változat is, a „hatpilléres” (six-corner) modell. Ebben egy további szereplő is bekapcsolódhat a folyamatba, aki biztosítja a számlaadatoknak az adóhivatal felé történő továbbítását. A koncepció ennek alkalmazására is lehetőséget ad, de kötelezettségként nem jelenik meg.

A ViDA SZÁMLÁZÁSI FOLYAMATÁNAK LEGFONTOSABB ELEMEI

KÖTELEZŐ ELEKTRONIKUS SZÁMLÁZÁS

A ViDA-csomaggal összhangban Magyarországon mind a közösségi és a belföldi adóalanyok közötti (B2B határon átnyúló ügyletek) mind a belföldi adóalanyok egymás közötti ügyleteiről kötelező lesz elektronikus számlát kibocsátani és arról adatot szolgáltatni az adóhivatal számára. Községi ügyletekről a számlakibocsátási határidő a teljesítést követő 10 nap, belföldi ügyleteknél pedig változatlanul marad a jelenlegi 8 nap. A magánszemélyeknek és az EU-n kívüli vevőknek továbbra is kiállítható papíralapú számla, de dönthetnek elektronikus számla alkalmazásáról is, illetve abban az esetben kötelező az

elektronikus számla, ha azt a belföldi magánszemély kéri. Az adatszolgáltatási kötelezettség ez utóbbi ügyletek tekintetében is változatlanul megmarad.

A kötelező elektronikus számlázás azt is jelenti, hogy minden vállalkozásnak fel kell készülnie az elektronikus számlák fogadására is, tehát nem elég csak kibocsátani a számlát, azt be is kell tudni olvasni a saját rendszereikbe. Ez természetesen adminisztratív és technológiai feladatokkal jár, de az adóhivatal különböző szolgáltatásokkal tudja ezeket a terheket csökkenteni.

ADATALAPÚ SZÁMLA

A ViDA-csomag előírása szerint az elektronikus számlának adatalapúnak kell lennie, vagyis olyan formában kell készülnie, amit az informatikai rendszerek automatikusan fel tudnak dolgozni. A számlák adatstruktúrájának az EN 16931-es európai szabványnak kell megfelelnie, ami biztosítja, hogy a különböző tagállami számlázási rendszerek együtt tudjanak működni, valamint, hogy az adatszolgáltatást minden EU tagállamban azonos struktúrában lehessen teljesíteni. A magyar gyakorlat az EU szabvány szerinti „core” adatokon felül a szabvány által lehetővé tett helyi kiegészítéseket fog alkalmazni, melyeket a szabvány 2026-os verziója alapján lehet majd pontosítani.

Az adóhivatal egyik célja, hogy átalakító (konverziós) megoldást dolgozzon ki a jelenlegi OSA-adatstruktúra és a jövőbeni, EN 16931-nek megfelelő adatstruktúra között. A konverziós megoldáson kívül részletes dokumentáció is kidolgozásra kerül az adatmezők összehangolásáról (mappeléséről), amely a szoftverfejlesztők munkáját tudja segíteni.

Az előírás nem csak az elektronikus számlákra vonatkozik: minden számlát adatalapon kell létrehozni, függetlenül attól, hogy annak a vevő rendelkezésére bocsátása papíron vagy elektronikusan történik. A számlázóprogramoknak kötelező lesz minden számlát az EN 16931-hez igazodó magyar adatstruktúrában előállítani, amely a számla minden adatát tartalmazza. Ha szükséges számlaképet is létrehozni (például magánszemélyeknek vagy harmadik országos vevőknek), akkor azt a programnak az XML-fájlból kell előállítania. Ehhez az adóhivatal külön XSLT-megoldást biztosít, amelyet a fejlesztők beépíthetnek a rendszereikbe.

A dokumentum-alapú számlaképek kezelése kapcsán fontos kiemelni, hogy belföldi B2B ügyletek esetében a számlakép kibocsátása csak meghatározott esetkörökben indokolt (például közműszámlák esetében, ahol ágazati jogszabályi kötelezettség áll fenn). Ez kivételt képezhet azon általános megközelítés alól, amely szerint a belföldi B2B számlaforgalom során a számlaadatokat a strukturált e-számla (XML) hordozza, és a folyamat elsődlegesen adatvezérelt módon valósul meg.

A cél az, hogy a számlázóprogram ugyanazt az XML dokumentumot tekintse számlának, amit kiállít, és amit az adóhivatal is megkap adatszolgáltatásként. Így a számlázási folyamat minden pontján egyetlen, egységes digitális dokumentum – az XML – képviseli a számlát.

AUTOMATIZÁLT MÓDON VALÓ FELDOLGOZHATÓSÁG

A ViDA előírásai alapján a számlaszintű adatszolgáltatás minél egyszerűbb és költséghatékonyabb teljesíthetősége érdekében az elektronikus számlának a rendszerek által automatikusan feldolgozhatónak kell lenniük. A számlák elektronikus számlaként történő kibocsátásának követelménye azonban csak a belföldi vállalatok egymás közötti, belföldi és EU-s vállalatok közötti, valamint a vállalatok és állami intézmények közötti (B2G) ügyletekre vonatkozik. Magánszemélyek és EU-n kívüli vevők részére a számlák továbbra is kibocsáthatók papír alapon.

Aze-mailben vagy más, nem biztonságos csatornán küldött számlák nehezen egyeztethetők össze ezzel az elvvel, mivel nem könnyen automatizálhatók, és bizonytalanságokat okoznak a számlák kibocsátásában és befogadásában.

Ezért a jövőben csak biztonságos, titkosított és hitelesített csatornán lehet számlát kibocsátani. Ennek része – a rendszer egyik alapja – a vevő előzetes azonosítása, ami azt jelenti, hogy a számla kibocsátása előtt kötelező lesz ellenőrizni a vevő adószámát, valamint azonosítani a fogadási pontját. Nem lehet majd számlát kibocsátani olyan vevőnek, aki nem létező adószámmal szerepel, vagy nincs beazonosított fogadási pontja.

A vevő oldali befogadási folyamatok stabilitása és kiszámíthatósága érdekében a vevői befogadási API-végpontok (befogadási pontok) minden esetben egységes szerkezeti és működési elvek szerint kerülnek kialakításra. Ez a megközelítés elősegíti a rendszer integrálhatóságát, csökkenti a hibalehetőségeket, valamint támogatja a különböző szereplők (számlakibocsátók, szolgáltatók, befogadók) közötti automatizált és egységes adatáramlást.

A fogadási pont lehet egy szolgáltató rendszere, vagy maga a vevő vállalkozásának ügyviteli rendszere. A számlák befogadásakor – ha a vevő megfelelően bevezeti a rendszert – minden számla egy közös belépési ponton keresztül érkezik, függetlenül attól, ki bocsátotta ki. Ez nagy előny a vevőknek, mert így nem kell többféle számlabeérkezési csatornát fenntartania. Fontos azonban, hogy más tagállamokból vagy harmadik országokból érkező számlákra a magyar szabályozás nem vonatkozik, ezért ezeknél a magyar cégek nem élvezhetik teljes mértékben ezt az előnyt.

A rendszer bevezetésének egyik technikai alapja, hogy a NAV minden adóalany számára automatikusan biztosít egy alapértelmezett befogadási API-végpontot, amely a számlák befogadására szolgál. Ez az alapértelmezett végpont lehetőséget biztosít arra, hogy minden adóalany rendelkezzen legalább egy aktív befogadási ponttal anélkül, hogy saját fejlesztést kellene végrehajtania, vagy külső szolgáltatót kellene igénybe vennie.

Amennyiben az adóalany később saját befogadási pontot alakít ki, vagy erre a célra szolgáltatót választ, úgy lehetősége lesz az alapértelmezett végpont át-

állítására. A rendszer átláthatósága és működési kontrollja érdekében egy adóalanyhoz egy adott időpontban kizárólag egy aktív befogadási pont tartozhat, amely a számlák technikai fogadására szolgál.

A befogadási végpontok módosítása esetén indokolt, hogy az átállítás ne valós idejű (real-time) folyamatként valósuljon meg, hanem a NAV által meghatározott frissítési ciklusok mentén történjen. Ennek keretében a korábbi időszakban bejelentett végpontmódosítások egy egységesített időintervallumban kerülhetnek érvényesítésre. Az ütemezett működés hozzájárulhat a szolgáltatás stabilitásához, csökkentheti a hibás konfigurációból eredő kézbesítési problémákat.

A működés biztonságának és a nyilvántartások naprakészségének biztosítása érdekében minden befogadási API-végpont rendelkezzen érvényességi idővel.

Mindez azt is jelenti, hogy minden szereplőnek – az eladóknak, a számlázási szolgáltatóknak és a vevőknek – API-alapú kapcsolaton keresztül kell működnie. Ha nincs API-kapcsolat, akkor nem lehet számlát kibocsátani. Ez ugyan szigorú követelmény, de a vevő számára biztonságot ad: biztos lehet benne, hogy számlát csak a hivatalosan beazonosított csatornán keresztül kaphat.

Az API végponttal, illetve annak technikai működésével kapcsolatban az adózóknak nem kell tisztában lenniük, ez a szoftvertől elvárt követelményt jelent. A felhasználói élmény azt jelenti, hogy elegendő a vevő belföldi adószámát megadnia, és a számlát automatikusan megküldi a szoftver a vevő számára.

SZÁMLÁZÓPROGRAMOKTÓL ELVÁRT MŰKÖDÉS

A jelenlegi szabályozás csak általános alapkövetelményeket és néhány speciális előírást tartalmaz a számlázóprogramokra. A ViDA-csomag azonban a jelenleginél szigorúbb feltételeket támaszt a számlázóprogramokkal szemben: a programoknak előellenőrizniük kell, hogy a számla adatai technikailag helyesek-e. A technikai előellenőrzés keretében biztosítaniuk kell az Áfa tv. szerinti kötelező adattartalom teljességét, a belföldi adóalany vevő adószámának ellenőrzését és az adatoknak az alkalmazott adatstruktúra szerinti helyességét. (Például: ha a vevő adószáma hibás, vagy ha a számla nem tartalmaz kibocsátási dátumot vagy tételsort, akkor a rendszernek le kell tiltania a számla létrehozását.). Ha az ellenőrzés hibát talál, akkor a program nem állíthat elő és nem bocsát ki számlát. Emellett kötelező lesz, hogy a program a számla adataiból automatikusan készítse el az adatszolgáltatást, és annak pontosan meg kell egyeznie a számlán szereplő adatokkal.

A működési elvárások megfelelnek az uniós héairányelvnek, de a számlázó programok szempontjából többletkövetelményeket jelentenek. A jelenlegi, emberi hibákból adódó problémákat a jövőben technikai hibák váltják fel, amelyeket a szoftvernek kell automatikusan kezelnie. Ez közvetlenül érinti a szoftverfejlesztőket és magát a programot is. A jogszabályoknak megfelelő számlakibocsátásért és adatszolgáltatásért a számlakibocsátó a felelős, így nem megfelelő működés esetén is ő szankcionálható. Ezért érdemes lehet a szoftverfejlesztők, számlázási szolgáltatók és a számlakibocsátásra kötelezett adóalany közötti szerződésben tisztázni a szoftverek nem megfelelő működéséből fakadó jogi konzekvenciákból fakadó költségek áthárításának kérdését.

SZÁMLÁZÓPROGRAMOK AKKREDITÁCIÓJA

Ahogy a fentiekben szó esett róla, a ViDA-csomag szerint a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a kibocsátott elektronikus számlák megfeleljenek a szabvány szerinti adatstruktúrának és tartalmazzák az áfa szabályozás által előírt kötelező adatokat. Ennek érdekében a tagállamok akkreditációhoz köthetik az elektronikus számlázást. Nem magát a számlázóprogramot, hanem az adózó eljárását lehet akkreditálni a tagállamokban.

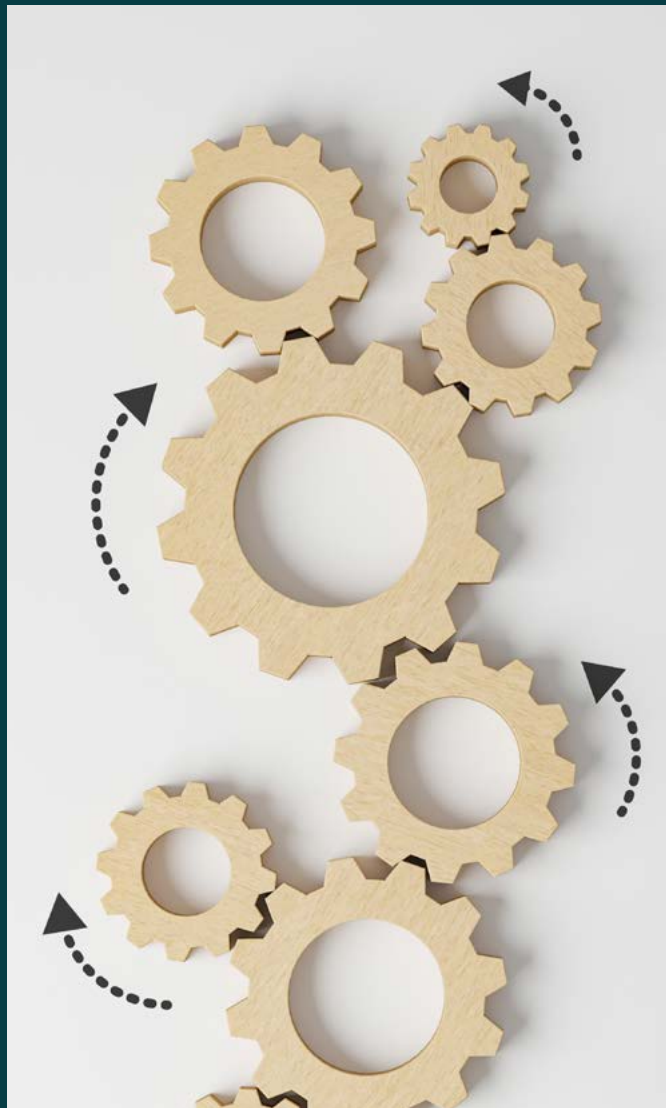
Magyarország bevezeti az akkreditációt, de nem ír elő részletes IT-auditot. Az akkreditáció önkiszolgáló folyamat, amelynek keretében a számlázóprogram meghatározott számú XML-adatállományt kap az adóhivataltól, és ezekből kell előállítania az adatszolgáltatást. A megküldött adatállomány között lesznek olyan állományok is, amelyeket a program előellenőrzése alapján nem engedhet számlaként kibocsátani, mivel nem felel meg a fentebb bemutatott követelményeknek. Ilyenkor a szoftvernek meg kell akadályoznia a számla létrejöttét. Az önkiszolgáló akkreditáció lényege, hogy vizsgálja: a program képes-e az XML-állományokból megfelelő számlát, adatszolgáltatást előállítani, és meg tudja-e állítani a hibás adatokat. Ha a program sikeresen teljesíti ezt a folyamatot, akkor használható a számlázáshoz, adatszolgáltatáshoz.

Az akkreditációnak két típusa van:

- Előzetes akkreditáció: számlázási szolgáltatóknak kötelező. Ha egy adózó számlázási szolgáltatót vesz igénybe, akkor nem szükséges saját magára nézve elvégeznie az akkreditációt a számlakibocsátáshoz és az adatszolgáltatáshoz.
- Adózói akkreditáció: ha az adózó saját számlázószoftverrel kíván számlázni, akkor az akkreditációt el kell végeznie függetlenül attól, hogy a szoftverfejlesztő egyébként akkreditáltatta-e a szoftvert vagy sem.
Ez a rendszer biztosítja, hogy ne pusztán a szoftvert akkreditáljuk, hanem ténylegesen az adózó működési folyamatát. Előzetesen akkreditált szoftverrel azonban az adózói akkreditáció sokkal egyszerűbb.

A rendszer transzparens működésének támogatása érdekében kialakításra kerül egy nyilvánosan elérhető pozitív akkreditációs lista. A lista lehetővé teszi azon szolgáltatók megtekintését, amelyek már sikeresen teljesítették a szükséges akkreditációs követelményeket, ezáltal a vállalkozások tájékozottan választhatnának az elérhető és ellenőrzött szolgáltatói körből. Az akkreditációs lista kizárólag azon szoftverfejlesztők adatait tartalmazza, amelyek nem adózóspecifikus megoldást akkreditáltak.

A nem akkreditált szoftverrel, illetve nem akkreditált adózó által teljesített adatszolgáltatás 30 napig „függő” státuszban marad, de a számla ettől még kibocsátható. Ha ezen időszak alatt befejeződik az akkreditáció, az adatszolgáltatást a rendszer feldolgozza. Ha az akkreditáció 30 nap után sem történik meg, az adózó akár mulasztási bírságot is kaphat.

Az adóhivatal visszavonhatja az akkreditációt, ha a program sok hibás számlát enged át, amelyeket már az előellenőrzésnél meg kellett volna állítania, vagy ha működésében komoly problémák jelentkeznek. Ha az akkreditációt visszavonják, akkor a fenti következmények lépnek életbe.

SZÁMLA KIBOCSÁTÁSA

Az elektronikus számla XML-formátumú, és meg kell felelnie az EN 16931 szabvány alapján kidolgozott XSD-nek. Ez azt is jelenti, hogy Magyarország nem engedi a „hibrid” számlázást, vagyis azt, hogy a számla csak PDF-ben jelenjen meg, és a mellékelt adatfájlban csupán a kötelező adatok szerepeljenek. Az XML-formátum még a papíralapú számláknál is elvárt.

Általános szabály, hogy minden számlához elő kell állítani az adatstruktúrát (XML-t). Az emberi szem számára olvasható változat (számlakép) előállítását csak opcionális, kivéve, ha a számla magánszemélynek készül – ekkor kötelező a vizuális változat is. Más esetekben az eladó és a vevő közösen dönthet arról, hogy szükség van-e az olvasható változatra az XML mellett.

Fontos, hogy az emberi szemmel olvasható állomány nem hivatalos számla, csak a számla vizuális megjelenítése. Ezért arra nem vonatkozik megőrzési kötelezettség és más jogi előírás sem. Ha viszont eltér az emberi szemmel olvasható változat és az adatstruktúra, mindig az XML számít hitelesnek. Ha az eltérés lényeges – például a számla összegét, az adókötelezettséget vagy az ügylet megítélését érinti –, akkor a számlát érvényteleníteni kell és új számlát kell kibocsátani.

A számla kibocsátásának mindig együtt kell történnie az adatszolgáltatással. Ez egy közös, automatikus folyamat: amikor a számlaadatok elkészülnek, a szoftver automatikusan átalakítja, ellenőrzi azokat, majd kibocsátja a számlát, és elküldi az adatokat az adóhivatalnak. Az emberi beavatkozás csak hiba javítása miatt lehetséges, a folyamat részeként nem.

A SZÁMLATOVÁBBÍTÁS, A PEPPOL SZEREPE

Az OpenPEPPOL 2012-ben jött létre az Európai Unió által támogatott, 2008-ban indult e-közbeszerzési és e-számlázási kísérleti program folytatásaként. Ez egy nonprofit, tagállamok által irányított nemzetközi szervezet, amely meghatározza a PEPPOL-hálózat működésének és használatának szabályait. A PEPPOL-hálózat az e-számlák továbbítására szolgál.

Az OpenPEPPOL-hoz bármely szervezet csatlakozhat, ha megfelel az átvilágítási folyamatnak.

A tagság négy kategóriába sorolható:

- PEPPOL-hatóságok: kormányzati szervek, amelyek elősegítik a PEPPOL bevezetését a saját országukban és ellenőrzik a PEPPOL-szolgáltatókat.
- Végfelhasználók: cégek és állami szervezetek, amelyek árukat és szolgáltatásokat vásárolnak vagy értékesítenek.
- Szolgáltatók: cégek, amelyek PEPPOL-szolgáltatásokat nyújtanak az eladóknak és vevőknek. Egyes végfelhasználók saját hozzáférési pontot is üzemeltethetnek a PEPPOL-hálózathoz.
- Megfigyelők: iparági szervezetek, egyesetek, tanácsadók vagy leendő tagok.

A PEPPOL működését az OpenPEPPOL által irányított összhangért felelős keretrendszer szabályozza. A hálózat használatát a PEPPOL irányítási és architektúra-keretrendszerei határozzák meg. Az alapvető szabályok egységesek minden országban, de a PEPPOL-hatóságok bizonyos mozgástérrel rendel-

keznek: nemzeti szolgáltatási területeket és kiegészítő üzenet-specifikációkat is bevezethetnek. Ezeket először ellenőrzött környezetben próbálják ki, mielőtt széles körben elérhetővé válnak.

Figyelemmel arra, hogy a koncepció értelmében csak biztonságos, titkosított és hitelesített csatornán lehet majd számlát kibocsátani, Magyarországnak mindenképpen csatlakoznia kell a PEPPOL-hálózat-hoz a ViDA bevezetésével párhuzamosan vagy még azt megelőzően. A PEPPOL-on keresztüli számlázás a vállalkozásoknak lehetőség lesz, nem kötelezettség. Magyarország nem fog előírni egyetlen kötelező szolgáltatót sem, hanem a piaci folyamatokra bízta, hogy kialakuljon a legjobb megoldás. Így teret enged a versenynek, de egyben illeszkedik az európai irányhoz is, amely bővíti a vállalkozások lehetőségeit.

A csatlakozás egyik alapfeltétele, hogy létrejöjjön a magyar PEPPOL-hatóság. Enélkül a magyar szolgáltatók nem tudnak belépni a PEPPOL-hálózatba, mert hiányzik a jogi és technikai háttér. A magyar PEPPOL-hatóság feladata lesz a magyar sajátosságoknak megfelelő követelmények kidolgozása, szükség esetén azok betartásának ellenőrzése is.

Fontos, hogy a NAV saját számlázórendszere nem kapcsolódik a PEPPOL-hoz, mivel a PEPPOL alapvetően üzleti szolgáltatás: a csatlakozásért a szolgáltatóknak fizetniük kell. Állami PEPPOL-szolgáltatás csak ott indokolt, ahol a PEPPOL használata kötelező. Mivel Magyarországon nem lesz az, a NAV nem nyújt számlázási szolgáltatást a PEPPOL-hálózaton keresztül, de hatóságként biztosítja a magyar részvételt.

A rendszer bevezetését és üzemeltetését, valamint az implementációt jelentősen egyszerűsíti, illetve a fenntartási költségeket hosszabb távon mérsékli, amennyiben a rendszer egy egységesített adatstruktúrát alkalmaz. Ennek megfelelően indokolt olyan megoldás kialakítása, amely összhangban áll

a nemzetközi számlaadatcsere-mechanizmusokkal, különös tekintettel a PEPPOL hálózati működésre, valamint a hazai digitális számlaadatszolgáltatási gyakorlatra.

Egy ilyen egységes megközelítés lehetővé teszi, hogy az elektronikus számlázási és számlatovábbítási folyamatok során csökkenjen a különböző adatstruktúrák közötti konverzió szükségessége, valamint mérséklődjön a rendszer karbantartási igénye abban az esetben, ha valamelyik érintett adatstruktúrában módosítás történik. A gyakorlatban ez különösen akkor jelenthet előnyt, ha olyan strukturált e-számla formátum kerül alkalmazásra, amely széles körben elfogadott és kompatibilis a nemzetközi

szabványos adatcserével. Ennek egyik lehetséges iránya a UBL 2.1 formátum alkalmazása, amely használatával a konverziós komponens fejlesztési és üzemeltetési igénye részben vagy egészben kiváltható lehet.

A fentiek azt is jelentik, hogy a jelenlegi Online Számla adatstruktúrát nem fogjuk az európai számlastandardnek megfelelően továbbfejleszteni. A társadalmi konzultációk során nem hangzott egyetlen érv sem több adatstruktúra párhuzamos működése mellett, kifejezetten költségesnek látszik adózói, fejlesztői szemmel a PEPPOL kompatibilis adatstruktúrától más struktúra megkövetelése a nem PEPPOL környezetben.

ADATSZOLGÁLTATÁS

A számlaadat-szolgáltatást az EN 16931 európai szabványon alapuló séma szerint kell teljesíteni. A belföldi és közösségi ügyletek adatszolgáltatásának tartalma azonban eltérő lehet:

- Községi ügyleteknél csak az irányelvben foglalt alapadatok lesznek kötelezők.
- Belföldi ügyleteknél a kibocsátott számlát teljes egészében adatszolgáltatásként is el kell küldeni az adóhatóságnak.

Tekintve azonban, hogy egyszerűbb a kibocsátott számlát adatszolgáltatásként elküldeni, mint arról meghatározott adatokat leválasztani és megküldeni, lehetőség lesz rá, hogy a közösségi ügyleteknél is a teljes számlát küldjék meg adatszolgáltatásként.

Az adóhatóság célja egyértelmű: amit egyszer számlaként kibocsátottak, az kerüljön át az adatszolgálta-

tásba is. Így technikailag nem lesz különbség az adóhivatal által látott és az adózó rendszerében nyilvánított számla között.

A cégek közötti ügyletek érzékeny adatokat is tartalmazhatnak, melyeket technikailag titkosítani lehet úgy, hogy szükség esetén – például adóellenőrzéskor – a teljes adat visszaállítható legyen.

Külön figyelmet igényel a magánszemélyeknek kibocsátott számlákról történő adatszolgáltatás mind technikai, mind jogi szempontból. A magánszemélyeknek adott számla lehet papíralapú vagy elektronikus, de megjelenésétől függetlenül minden esetben XML-alapú, ami maga a hivatalos számla.

A belföldi adóalanyoknak az XML-t kell

- számlaként megőrizniük,
- adatszolgáltatásként elküldeniük az adóhatóságnak, és
- elektronikus bélyegzővel mindegyik példányt ellátniuk.

Az adatszolgáltatás nem tartalmazhatja a magánszemély nevét és személyes adatait nyílt formában. A számlázóprogramoknak a magánszemély adatait titkosítva kell elküldeniük; a titkosításhoz használt kulcsot pedig meg kell őrizni.

VEVŐI ADATSZOLGÁLTATÁS ÉS STÁTUSZRIPORT

Bár a vevői oldali adatszolgáltatás bevezetése a ViDA-csomag szerint nem kötelező, Magyarország azt alkalmazni tervezi. A ViDA-csomag szerinti vevői adatszolgáltatásnak azonban számlaszintűnek és valós idejűnek kell lennie, mely a jelenlegi vevői adatszolgáltatás átalakítását igényli. Az új szabályok és az erre épülő koncepció értelmében a vevőnek a számla kézhezvételétől számított 5 napon belül adatot kell szolgáltatnia a számláról (gyakorlatilag jeleznie kell az adóhivatal felé, hogy megkapta a számlát).

Ez minden belföldi adóalany által befogadott, belföldi vagy közösségi ügyletről kibocsátott számlára vonatkozik. Az adatszolgáltatás tartalma alapvetően megegyezik a számlaadatokkal, de közösségi ügyleteknél kevesebb adat is elegendő. Belföldi ügyleteknél a teljes számlát el kell küldeni vevői adatszolgáltatásként. Ez az adózónak egyszerűsíti a folyamatokat, az adóhivatalnak pedig hatékonyabb ellenőrzést biztosít.

Az adóhivatal nem csupán összeveti a vevői és az eladói adatszolgáltatásokat, hanem azt is ellenőrzi, valóban megtörtént-e a számla mögötti gazdasági ügylet a számlán szereplő felek között. Erre Magyarország státuszriportot tervez bevezetni, amelyben a vevőnek azt kell jeleznie, hogy az adott áfabevallási időszak alatt beküldött vevői adatszolgáltatások közül mely számlákhoz nem kapcsolódott tényleges gazdasági esemény közte és a számlakibocsátó között. A státuszriportot az áfabevallási időszakhoz igazodva, annak benyújtási határidejéig kell beküldeni.

Ha egy ügyletet a vevő a státuszriportban először nem ismer el, de később mégis elfogadja, a státuszriportot kötelező azonnal korrigálni, amint a hibás adat kiderül.

A szabályok és határidők betartásával az adóhivatal pontos kockázatelemzéseket végezhet, ellenőrizheti az adatszolgáltatások helyességét, és az új eÁFA-rendszer számára is megbízható információkat biztosíthat, növelve az ellenőrzések és automatikus vizsgálatok hatékonyságát.

Mindazonáltal a vevői adatszolgáltatás és státuszriport bevezetésével kapcsolatban további vizsgálat szükséges, és ha az ezzel kapcsolatos adminisztráció a kockázatelemzési szempontokra is figyelemmel csökkenthető, akkor a megvalósítás során arra törekedni kell.

KÖNYVELŐPROGRAMOKRA GYAKOROLT HATÁSOK

A ViDA-csomag bevezetése nemcsak a számlázást, hanem a könyvelést is megváltoztatja. Az egységes, géppel feldolgozható elektronikus számlaformátumok révén a számlák feldolgozása és könyvelése sokkal nagyobb mértékben automatizálható lesz, mint eddig. Ez azt jelenti, hogy a könyvelőprogramok képesek lesznek a számlaadatokat automatikusan beolvasni, ellenőrizni és akár könyvelni is – emberi beavatkozás nélkül vagy csak minimális ellenőrzéssel.

A vevői adatszolgáltatás és a státuszriport egyúttal a számlák befogadásához kapcsolódó kötelezettségeket, és teljesen újfajta folyamatokat is hoz, ezért elkerülhetetlen a könyvelőprogramok digitális átállása. Ez a funkció nemcsak az adóhatóság számára ad pontosabb képet a gazdasági folyamatokról, hanem a vállalkozások közötti együttműködést is átláthatóbbá teszi.

A könyvelő programok számára a ViDA alapú elektronikus számlázás lehetőséget ad például automatikus számlarekonsziliációra, belső ellenőrzési folyamatok hatékonyságának növelésére, de segítséget nyújthat akár az áfabevallás előkészítésében is.

A könyvelők számára talán az egyik legfontosabb következmény, hogy a könyvelő program ismerni fogja az adott vállalkozás által kibocsátott és befogadott

számlákat, ezért nincs elveszett, összegyűrt, megromlott számla, egyszerűsíteni lehet a könyvelési folyamatokat. Ehhez azonban szükséges a könyvelő programok megfelelő felkészítése is.

A ViDA-csomag tehát nem csupán szabályozási kötelezettségeket jelent, hanem egy **teljes digitális átállást** is a könyvelés világában.

ADÓHIVATALI SZOLGÁLTATÁSOK

Az adóhivatal a ViDA-rendszer bevezetésével nemcsak új kötelezettségeket, hanem **új, hasznos szolgáltatásokat** is kínál majd az adózók számára. A cél, hogy az adózással kapcsolatos folyamatok **könnyebbek, gyorsabbak és átláthatóbbak** legyenek mind a vállalkozások, mind a könyvelők számára.

Az új szolgáltatások közül a legfontosabbak a következők:

- Archiválási szolgáltatás: Ha az adatszolgáltatást a teljes számla adóhatóság részére történő megküldésével teljesítik az adózók, az adóhivatal mind az eladónak, mind a belföldi vevőnek biztosítja a számlák megőrzését, a jogszabályok szerinti ideig. A számlák mellékletei is feltölthetők 5 MB-os méretig, de korlátozott megőrzési idővel.
- Adóhivatali számlázóprogram: továbbra is fontos fenntartani az adóhivatali számlázóprogramot. Az azonban nem lesz része a PEPPOL hálózatának, hanem attól független, a ViDA követelményeinek megfelelő számlázóprogramot fog az adóhatóság ingyenesen elérhetővé tenni.
- Számlatovábbítási szolgáltatás: akár önállóan is kialakítható, a számlázóprogramban beépített alapfunkcióként fog működni.
- Adatszolgáltatás-visszamatatás: az adatszolgáltatásokat mind az eladónak, mind a vevőnek visszamatatja az adóhivatal, növelve a rendszer transzparenciáját; ez lehetőséget ad a vállalkozásoknak az ellenőrzésekre, adategyeztetésekre.
- ViDA-OSA-konverzió: A ViDA- és a korábbi OSA-adatstruktúrák összeegyeztetése fontos. Az átalakítási eszköz dokumentumként és külön eszközként is hasznos lehet, különösen az átmeneti időszakban. A társadalmi egyeztetések rámutattak arra, hogy a konverziós szolgáltatásokon túlmenően a konverzió logikájának megismerése a szoftverfejlesztők számára fontos információt jelent.
- Számlamegjelenítés: a standardnak megfelelő számla-XML-t XSLT-vel könnyen meg lehet jeleníteni, ezzel a szoftverfejlesztőknek is irányt és lehetőséget mutatva a számla megjelenítéséről. A számlamegjelenítési szolgáltatást a NAV API végponton jelentős fontosságú garantálni, amely a vállalkozások számára egy egyszerű számlatárat tud jelenteni.

Összességében a ViDA-rendszerhez kapcsolódó adóhivatali szolgáltatások célja, hogy **megkönnyítsék az e-számlázásra való átállást**, csökkentsék az adminisztrációs terheket, és **valódi digitális támogatást** nyújtsanak a vállalkozások mindennapi működésében.

